

Beleidsnota 2022 – 2026

De Katholieke Vereniging voor Oecumene “Athanasius en Willibrord”, afgekort KVO, ontstond op 1 januari 2001 uit een fusie van de Sint Willibrord Vereniging (SWV) en Aktie en Ontmoeting Oosterse Kerken (AOK). Beide organisaties zetten zich vanaf hun oprichting in voor het bevorderen van de oecumene. De ene vooral gericht op het westers christendom (SWV) en de andere vooral gericht op het oosters christendom (AOK). De geschiedenis van de KVO gaat hiermee terug tot 1904 (!).

I DOEL

De doelstelling van de KVO is de bevordering van de oecumene in Nederland en in de Rooms-katholieke Kerk in het bijzonder.

De vereniging werkt vanuit de rijke traditie van de Katholieke Kerk. Onder oecumene verstaat wij daarbij de inzet van christenen en kerken voor het herstel van de eenheid van de Kerk én voor de vele vormen van samenwerking die al tussen christenen uit verschillende tradities op cultureel en maatschappelijk gebied bestaan. Wij handelen bij het uitvoeren van onze missie binnen de kaders van het *Oecumenisch Directorium* (1993) en de encyciek *Ut unum sint* (1995). Wij laten ons daarbij mede leiden door de *Charta Oecumenica* (2001).

Wij zijn ervan overtuigd, dat eensgezindheid en samenwerking tussen christenen en Kerken nodig zijn voor een geloofwaardige verkondiging en beleving van het Evangelie. De KVO zet zich daarom met vele middelen zoals ontmoetingen, gezamenlijk gebed, dialoog, studie en uitwisseling in voor de groei en de verdieping van deze eensgezindheid en samenwerking tussen christenen en Kerken uit het Westers - en het Oosters christendom. Wij beogen hiermee de maatschappelijke relevantie van het christelijk geloof voor de huidige cultuur en de dialoog met andere religieuze tradities duidelijker voor het voetlicht te plaatsen en zo bij te dragen aan de nieuwe evangelisatie.

II ONTWIKKELINGEN EN UITDAGINGEN

Wij nemen de volgende relevante ontwikkelingen waar:

1. Krimp

De Kerk in Nederland krimpt al jaren. Vandaag de dag lijkt echter kerkverlating daarvan niet meer de hoofd-oorzaak te zijn, maar wel voortgaande vergrijzing. Effecten van de COVID-crisis kunnen nog niet geheel worden overzien, maar die zouden wel eens in die lijn kunnen blijven liggen. Doordat de jonge aanwas zeer klein is, zet de vergrijzing desalniettemin door.

2. Schaalvergroting

Paradoxaal brengt de bovengenoemde krimp een schaalvergroting met zich, omdat al het werk door minder mensen wordt gedaan en parochies zijn gefuseerd. Aangezien dit proces in protestantse kerken niet of langzamer plaatsvindt, is er een toenemende incongruentie van de kerkelijke organisaties op plaatselijk niveau, wat oecumenische contacten bemoeilijkt.

3. Minder beroepskrachten

Door de krimp zijn er minder pastorale beroepskrachten en dat zal de komende jaren sterk doorzetten. De overblijvende beroepskrachten zijn vooral priesters. Ook in ons bestuur merken wij, dat de gedelegeerden voor oecumene hun oecumenisch werk in grotere mate naast (soms vele) andere werkzaamheden moeten doen. Tegelijk komen er door de vergrijzing in de kerk en de oplopende pensioenleeftijd steeds minder vrijwilligers. Dit doet zich zowel binnen parochies als in onze vereniging voelen. De tijd en aandacht voor oecumene dreigt hierdoor af te nemen.

4. Behoudende tendensen

De kleinere Kerk lijkt wat conservatiever geworden. De (wat) jongeren zijn orthodoxer, sterker gericht op de eigen identiteit en hebben meer interesse voor her-evangelisatie dan voor oecumene.

5. Afnemende middelen

Door de krimp nemen de financiële bijdragen af. Wat zich voor ons vooral uit in afnemende structurele inkomsten uit contributies, donaties en abonnementen. Te verachten is dat op middellange termijn ook het aantal legaten afneemt. In bisdommen en parochies zullen eveneens minder middelen voor oecumenische inzet beschikbaar komen.

6. Globale sociaal-economische en ecologische ontwikkelingen

De -hopelijk achter onze liggende- economische crisis, vroeg van de kerken een grotere diaconale inzet. De huidige ecologische crisis vraagt dat evenzeer.

7. Immigratie

De afgelopen jaren hebben zich vele immigranten in Nederland gevestigd om uiteenlopende redenen (arbeidsmigranten die hier kortdurend wensen te verblijven, migranten met de wens zich hier blijvend te vestigen, expats en vluchtelingen). Niet zelden betreft dit christengelovigen. Denk hierbij aan Oosters-orthodoxen en Oriëntaals-orthodoxen uit het Nabije- en Midden-Oosten en uit de hoorn van Afrika, maar ook katholieken en vaak evangelische protestanten uit West-Afrika. Deze laatsten hebben veelal wel een andere geloofsbeleving dan hun van oorsprong Nederlandse geloofsgenoten. De groep expats is meer gemêleerd.

8. Religie in de samenleving

Beetje bij beetje lijkt religie wat meer positieve aandacht te krijgen in de (massa-) media.

9. Wereldwijd netwerk

Doordat de KVO al vele decennia goede contacten onderhoudt met kerken wereldwijd, wordt niet alleen de kennis verdiept en verbreed, maar wordt in

toenemende mate een beroep gedaan op ons netwerk voor noodhulp en ondersteuning, vooral uit het Nabije- en Midden-Oosten.

10. KVO Intern

De huidige bezetting van 2,2 fte verloopt door pensionering. Eén ervaren bureau medewerker neemt in november 2021 afscheid. De directeur ultimo 2022. Hiermee kan veel kennis en knowhow verloren gaan. Menskracht gaat er zeker mee verloren.

III De vereniging

De sterke kanten van de vereniging zijn:

- Uniek in de RK-Kerk;
- Kenniscentrum met een brugfunctie tussen academie en dagelijkse kerkelijke praktijk;
- Groot netwerk in binnen- en buitenland, met een goede verhouding tot het episcopaat;
- Oecumene blijft een opdracht voor de Kerk (zie tevens de inleiding op deze beleidsnota).

Bedreigingen vormen:

- Wegvloeien van kennis en know-how;
- Afnemende inkomsten;
- Minder beschikbare menskracht, mede vanuit de gedelegeerden (van de bisdommen);
- Afnemende interesse en enthousiasme in de Nederlandse RK-Kerk voor oecumene.

IV UITDAGINGEN

De onder II hiervoor geschetste ontwikkelingen bieden de volgende uitdagingen:

1. Krimp

Het bereiken van **jongeren en parochianen onder de 50** jaar. Dit was in de jaren hiervoor ook al een prioriteit, maar moet worden voortgezet en uitgebouwd om toekomst voor de oecumene te behouden. Daarbij kan onder meer worden gedacht aan voorlichting en educatie en studiereizen.

2. Schaalvergroting

Enthousiasmeren voor oecumene en meedenken over mogelijkheden om oecumenische contacten te borgen ondanks de toenemende incongruentie in de protestantse en de RK kerkelijke organisatie. Het organiseren van studiebijeenkomsten, lezingen en symposia, zal zoveel mogelijk worden voortgezet. Daarnaast blijft de Vereniging communiceren via papieren en digitale media. Bovendien biedt het organiseren van oecumenische ontmoetingen kansen. Onderzocht zal worden of er artikelen voor parochiebladen kunnen worden aangeboden en of het zin heeft om oecumenische gebedsvieringen te organiseren, c.q. te begeleiden.

3. Minder beroepskrachten

Vormings- en studieaanbod ontwikkelingen voor parochies en bisdommen.

4. Behoudende tendensen

De **evangelische opdracht** tot eenheid en katholiciteit blijven onderstrepen. Oecumene is geen hobby van enthousiastelingen, maar een opdracht van de Heer zelf en een prioriteit van de wereldkerk.

5. Afnemende middelen

De uit te voeren **werkzaamheden** steeds meer **projectmatig** organiseren en daarvoor subsidies verkrijgen, alsmede zorgvuldige kostprijscalculaties van de uit te geven boeken, periodieken en voor de werkzaamheden ten behoeve van derden. Een besparing op kantoorkosten en salarissen realiseren.

6. Globale sociaal-economische en ecologische ontwikkelingen

Het belang van de oecumene uitdragen voor de **Caritas en diaconie**, omdat veel diaconale activiteiten in oecumenische samenwerking (kunnen) worden verricht en de oecumenische ontmoetingen bijdragen aan gemeenschapsvorming en het zicht krijgen op diaconale noden. Speciale aandacht voor oecumenische inzet voor ecologische doelen in het verlengde van Laudato Si.

7. Immigratie

Ons bestaande **netwerk** telkens weer aansluiten op de kerken en religieuze gemeenschappen in Nederland. Toenemende aandacht voor christenen met een immigratie-achtergrond.

8. Religie in de samenleving

Ontmoeting en **dialogoog** (blijven) organiseren.

9. Wereldwijd netwerk

Het wereldwijde **netwerk** blijven onderhouden en hulpaanvragen welwillend ondersteunen en doorgeleiden.

10. KVO intern

Een **bureau coördinator** aantrekken als spil in de organisatie. Bovendien wordt begin januari op hetzelfde adres een kleiner kantoor betrokken. Bestuursleden en de bisschoppelijk gedelegeerden zullen meer taken vervullen. Mede hierdoor kunnen de aanwezige kennis en knowhow behouden blijven.

De **website** actualiseren qua inhoud, maar vooral qua (software en overige) techniek. Hiervoor is een project opgestart met projectfinanciering.

Het zal niet mogelijk zijn al deze mogelijkheden te benutten. Gezien de omvang van de vereniging en haar bestuur en bureau (zie eveneens hierboven) zullen keuzes moeten worden gemaakt en prioriteiten worden gesteld, waarbij voor ogen moet worden gehouden, dat de huidige activiteiten voortgaan.

V BELEID

- De KVO zet zich in voor het herstel van de eenheid van de Kerk én voor de vele vormen van samenwerking die al tussen christenen uit verschillende tradities op cultureel en maatschappelijk gebied bestaan, door ontmoetingen, gezamenlijk gebed, dialoog, studie en uitwisseling in voor de groei en de verdieping van deze eensgezindheid en samenwerking tussen christenen en Kerken uit het Westers - en het Oosters christendom.
- De organisatie wordt ingekrompen. Bestuursleden, waaronder de bisschoppelijke gedelegeerden voor oecumene en leden van de vereniging, gaan daarom een groter deel van de werkzaamheden verrichten.
- De vereniging werkt primair op het landelijk niveau. Voor het diocesaan niveau en de parochies zijn de gedelegeerden actief. De vereniging faciliteert hen daarbij uiteraard wel.
- Grote waarde wordt gehecht aan (het instandhouden van) het (wereldwijde) netwerk.
- Financiering van de activiteiten dient in toenemende mate uit projectsubsidies te worden verkregen.

VI Organisatie

Het bureau wordt gezien de financiële ontwikkelingen kleiner. De medewerkers die met pensioen gaan, worden vervangen door een parttime (0,6 fte) bureaucoördinator. De parttime secretaresse blijft werkzaam.

Dit impliceert dat meer dan voorheen een beroep op de gedelegeerden van de Bisdommen en overige bestuursleden moet worden gedaan.

VII Financiën

Een meer-jaren-prognose is hier bijgevoegd.

De financiële positie is nog steeds solide, als gevolg van het beleid van de KVO om een reserve van tenminste alle kosten van één jaar aan te houden. Deze eis blijft onverkort gehandhaafd om naar leden, medewerkers en alle stakeholders verantwoord te kunnen optreden.

Recent zijn toezeggingen en garanties van subsidiënten verkregen, waardoor die positie verder is versterkt.

VIII WERKZAAMHEDEN

- ❖ Website en automatisering worden aangepast aan de eisen van de tijd. Hiervoor is al projectsubsidie verkregen.

- ❖ Tijdschriften en periodieken worden overgedragen aan derden, of mogelijk in andere vorm voortgezet. Overeen is als communicatiemiddel voor de vereniging onontbeerlijk is en Perspectief kan inhoudelijk node kunnen worden gemist. Onderzocht zal worden in welke vorm of met welke allianties dit kan worden uitgevoerd.
- ❖ Bestaande activiteiten zoals studiebijeenkomsten, dialoog, ontmoeting en publicaties worden zo veel mogelijk voortgezet.
- ❖ Voorlichting en educatie ten behoeve van een jongere doelgroep wordt ontwikkeld, waarbij tevens verjonging van de vereniging zelf (leden én bestuur) wordt beoogd.
- ❖ Onderzocht wordt of en hoe artikelen voor parochiebladen kunnen worden aangeboden.
- ❖ De ontwikkeling van studie- en vormingsaanbod zal worden gefacilieerd.
- ❖ Onderzocht zal worden in hoeverre het netwerk nog actueel is, waarbij vooral ook zal worden gekeken naar de beleidssector voor de oecumene, migrantenkerken en Oosterse kerken.
- ❖ De bemiddeling bij contacten van Kerken in het Midden- of Nabije Oosten met fondsen in Nederland wordt voortgezet.

IX Resumé

De KVO wordt geraakt door de krimp van de Kerk, maar er is voldoende toekomst voor de vereniging, vooral voortkomend uit het eminente belang van de oecumene. Desondanks is enige inperking van de organisatie nodig.

De activiteiten van de vereniging worden telkens weer aangepast aan de ontwikkelingen in Kerk en samenleving, maar vooral worden bijna alle activiteiten voortgezet.

Huisvesting en loonkosten worden bijgesteld, geheel via natuurlijk verloop.

Tijdschriften worden door derden voortgezet of afgestoten, c.q. in andere vorm voortgezet.

De website wordt geactualiseerd en technisch verbeterd.

Meerdere communicatiekanalen worden aangeboord, vooral via de gedelegeerden van de Bisdommen.

Bestuursleden versterken hun commitment en inzet.

In toenemende mate zal projectmatig worden gewerkt.

Het bestuur spreekt hiermee de verwachting uit dat de KVO zo blijvend een passende bijdrage aan de oecumene mag leveren om haar doel te realiseren.

's-Hertogenbosch, 5 november 2021